

Panium — Bir Nömrə

On birinci fəsil

Jeff Pippenger

2025-02-25

Bir müddətdir diqqətimizi Daniel 11:40-ın gizli tarixinə yönəlmişik və son həftələrdə Rəbb nəzərimizi 27-ci ayəyə yönəlmişdir:

Bu iki padşahın da ürəyi şər törətməyə meyilli olacaq və onlar bir süfrə arxasında yalan danışacaqlar; lakin bu müvəffəq olmayacaq, çünki son yenə də təyin olunmuş vaxtda olacaq. Daniel 11:27.

Əvvəlcə təfərrüatlar barədə əmin deyildim — nə vaxt, harada və o masada oturub bir-birilərinə yalan danışanların kim olduğu barədə — lakin indi bu suallar yenidən nəzərdən keçirilir. Son bir neçə Şənbə ərzində bu sətirlər üzərində çalışarkən bəzi yanlış addımlar atdım. Lakin mənim ilahi inayətin rəhbərliyi olduğuna inandığım vasitəsilə, 13–15-ci ayələrdə təmsil olunan və Qeysəriyyə Filipi ilə simvolizə edilən ittifaqlar açılmağa başladı. Bəzi ünsürlər hələ də dəqiqləşdirmə tələb etsə də, inanıram ki, Rəbb bu ayələrdən Öz əlini çəkərək onların mənasını aşkar etmişdir.

Bu anlayış ötən Şənbənin Zoom görüşündən dərhal sonra aydın və müəyyən bir şəkil aldı. Bir həftə əvvəl 10–15-ci ayələrdə tarixlərin mürəkkəb qarşılıqlı əlaqəsi məni dərindən heyrləndirmişdi. Düşüncələrimi ümumi cizgilərlə ifadə edən bir mətn mesajı yazıb bir neçə nəfərə göndərdim və cümə axşamı axşamı onları bölüşməyə icazə istədim. Mən həmin ayələr daxilindəki məsələləri nizama salmağa çalışırdım; qəti əmin idim ki, orada son dərəcə mühüm bir məna vardır. Həqiqətən də vardır, lakin bu, mənim əvvəlcə irəli sürdüyüm şey deyildi. Son bir həftə yarım ərzində bu parça ilə güləşərkən yol verdim bəzi baxmayaraq, mən tanış bir ilahi təqdiri görürəm. Rəbb xüsusi, həyatı bir həqiqətin möhürünü açdı. İnsan ünsürü tamamilə üzə çıxarıldıqdan və kənara qoyulduqdan sonra, Yəhuda qəbiləsinin Aslanı tərəfindən açılmış həqiqət mənim dərk etdiyimdən də daha dərin olduğu aşkar olur.

Beşinci ayədən doqquzuncu ayəyə qədər

Cənub padşahı kimi Putin, 11-ci ayəni yerinə yetirərək Ukrayna müharibəsində qələbə çalacaq olan Ptolemeyi əks etdirir. Tarixdə Ptolemey IV Filopatorun Rafiya döyüşündə qazandığı qələbə bu ayəni yerinə yetirmiş, Putinin yaxınlaşan uğurunu qabaqcadan göstərmişdir. 5–9-cu ayələr papalığın 1.260 illik hökmranlığını (538–1798) incə təfərrüatı ilə qabaqcadan kölgələndirən bir tarixi təsvir edir. Bu təfərrüatlar keçmişdə dəfələrlə araşdırılmışdır; buna görə də burada mən 5–9-cu ayələrdə yerinə yetən və 538-dən 1798-ci ilə qədər olan dövrdə əks-səda tapan bir peyğəmbərlik nişanəsini vurğulayacağam.

Bu dövr cənubdakı Ptolemeylər səltənəti ilə şimaldakı Selevkilər səltənəti arasında bağlanmış bir müqavilə ilə başladı; həmin müqavilə cənub padşahının öz qızını şimal padşahına ərə verməsi ilə möhürləndi. Bu birlik yeddi illik bir müddətin başlanğıcını qoydu; həmin müddət cənub padşahının

şimala hücum edib şimal padşahını əsir olaraq Misirə aparması ilə sona çatdı və əsir padşah sonradan atdan yıxılaraq öldü.

Pozulmuş Müqavilə

İşğal pozulmuş bir müqavilədən qaynaqlandı. Yeddi illik dövr başladıqdan sonra şimal padşahı cənub şahzadəsi ilə evlənib müqaviləni möhkəmləndirmək üçün birinci arvadını kənara qoydu. Sonralar o, cənublu arvadını rədd edib öz əvvəlki kraliçasını yenidən bərpa etdi. Bu isə birinci kraliçanı cənub kraliçasını və onun müşayiətini edən etdirməyə sövq etdi və Misirdə cənub kraliçasının ailəsini qəzəbləndirdi.

Peyğəmbərlik ayırdetməsi ilə yeddi il, Məsihin əhdi möhkəmləndirdiyi həftəni birlikdə təmsil edən çarmıxdan əvvəl və sonrakı üç il yarımda göstərilirdi kimi, üç il yarım iki dövr kimi görünə bilər. Üç il yarım həmçinin e.ə. 723-cü ildən 1798-ci ilədək İsrailin şimal səltənəti üzərinə icra edilən yeddi vaxtlyq lənətdə də tanınır. Həmin yeddi vaxt 538-ci ili orta nöqtə olmaqla, min iki yüz altmış illik iki dövrə bölünür. Yeddinin üç il yarım iki dövrə bölünməsinə dair bu nümunələr təsadüfi deyil; məqsədyönlüdür.

Həftənin bölünməsində Məsih əhdi təsdiqlədi; çarmıx mərkəzi təmsil edir və bununla Məsihin üç il yarım ərzində şəxsən xəbəri təqdim etdiyini, ardınca isə Onun şagirdlərinin həmin xəbəri eyni müddət ərzində təqdim etdiyini göstərir. Şimal padşahlığına qarşı olan yeddi vaxtda 538 tarixi belə bölür: əvvəlcə bütpərəstliyin müqəddəs məkanı və ordunu tapdaladığı bir dövr, ardınca isə papalığın müqəddəs məkanı və ordunu eyni müddət ərzində tapdaladığı bir dövr. Peyğəmbərlik rəmziyyatında “yeddi” üç yarım təmsil olunur; bu da öz növbəsində qırx iki ay, üç gün yarım və ya il, min iki yüz altmış, iyirmi beş iyirmi və bir vaxt, vaxtlar və vaxtın bölünməsi ilə təmsil olunur. Kontekstdə bütün bu rəqəmlər bir-birini əvəz edən anlayışlardır.

Misirə nəzarət edən, Böyük İsgəndərin sərkərdəsi I Ptolemeyin nəslindən olanların idarə etdiyi Ptolemeylər Krallığı ilə, Yaxın Şərqi böyük bir hissəsinə, o cümlədən Suriyaya nəzarət edən, Böyük İsgəndərin digər sərkərdəsi I Selevkin nəslindən olanların idarə etdiyi Selevkilər imperiyası arasında bağlanan müqavilə e.ə. 253-cü ildə İkinci Suriya müharibəsinə son qoydu. Müharibə bundan yeddi il əvvəl, e.ə. 260-cı ildə başlamışdı. Müqavilə təsdiq edildikdən yeddi il sonra, e.ə. 246-cı ildə pozuldu. On dörd il, iki yeddiillik dövrə bölünmüşdür. Birinci yarı müharibə, ikinci yarı isə sülhdür. Bu on dörd il İkinci Suriya müharibəsi ilə başlayır və Üçüncü Suriya müharibəsi ilə başa çatır. Tarixdəki bu cür simmetriya, bu tarixin on birinci fəslin beşinci-dəqiqəzuncu ayələrində təsvir olunduğunu dərk etdikdə daha da qabarıq görünür. Müqavilə və onun pozulması ayələrin və ayələri yerinə yetirən tarixin mərkəzi mövzudur.

Bu, 538-ci ildən 1798-ci ilədək papalığın hökmranlığı ilə üst-üstə düşür. Həmin dövrün sonlarına yaxın Napoleon Bonapart Vatikanla bir müqavilə bağladı. Vatikanın 1797-ci il Tolentino Müqaviləsini pozduğunu əsas gətirən Napoleon, 1798-ci ildə papanı əsir götürmək üçün general Bertyeni göndərdi. Papa 1799-cu ildə Fransada öldü. Bu 1.260 illik dövr 31–39-cu ayələrdə ətraflı təsvir olunur.

5–9-cu ayələrin tarixi 31–39-cu ayələrin tarixinə paraleldir və Daniel 11 daxilində iki şahid təqdim edir. Hər iki xətt eyni peyğəmbərlik nişanlarını bölüşür və cənubla şimal padşahları arasındakı dinamikaları aşkara çıxarır. Hər bir dövr üç il yarım ilə simvolizə olunur və cənub padşahının qalib gəlməsi, şimal padşahını əsir alması və onu cənub diyarına aparması ilə başa çatır; orada hər iki şimal padşahı ölür. Hər iki halda, mətnin dediyi kimi, cənub padşahı qənimətlə geri qayıdır:

Və onların allahlarını, şahzadələri ilə birlikdə, habelə gümüşdən və qızıldan olan qiymətli qabları ilə birgə əsir aparıb Misirə aparacaq; və o, şimal padşahından daha çox il davam edəcək. Daniel 11:8.

Ptolemey üçün bu, əvvəllər şimal padşahı tərəfindən talan edilmiş xəzinə idi; Napoleon üçün isə bu, Vatikanın qarət edilərək Fransaya aparılmış sərvətləri idi. Bu iki şahidlik xətti göstərir ki, şimal padşahının ölümü atdan yıxılmaqla simvollaşdırılır. Vəhy 17-də vəhşinin üzərində minən qadın Katolik Kilsəsini təmsil edir:

Beləcə o, məni Ruhda səhraya apardı; və mən yeddi başı və on buynuzu olan, küfr adları ilə dolu, al qırmızı rəngli bir vəhşi heyvanın üstündə oturan bir qadın gördüm. Vəhy 17:3.

Onun mindiyi vəhşi heyvan Birləşmiş Millətlərdir. Vəhy 17 onun 1798-ci ilin ölümcül yarısından sonra yenidən hakimiyyətə qaytarılmasını təsvir edir. Səkkizinci padşahlıq olaraq, vəhşi heyvana minməklə simvollaşdırılan hökmranlığını yenidən bərpa edir:

Və gördüyün qadın, yer üzünün padşahları üzərində hökmranlıq edən o böyük şəhərdir. Vəhy 17:18.

1798-ci ilin ölümcül yarası, şimal padşahının atdan yıxılıb öldüyü 5–9-cu ayələrdə qabaqcadan təsvir edilmişdi. Daniel 11-dəki bu iki sətir 41–45-ci ayələrə paralel gedir. 41-ci ayədə işarə edilən ABŞ-dakı bazar qanunu papalığın vəhşi heyvan üzərində son yürüşünü başlayır—bu iki sətirdə əks olunan bir dövr. Ellen White Daniel 11-də yerinə yetmiş “tarixin böyük hissəsinin” “təkrar olunacağını” qeyd etdikdə, 5–9-cu və 31–39-cu ayələr 41–45-ci ayələrlə uyğunlaşır.

Yalnız qırxıncı ayə

31-ci ayədən 45-ci ayəyədək yalnız 40-cı ayə üç yarım günlük peyğəmbərlik dövründən kənarda dayanır. O, Danielin 45 ayəsinin son üçdə biri daxilində özünəməxsus bir tarixi təmsil edir. 16-cı ayədə bütpərəst İmperatorluq Romanın tarixi dörd hökmdar vasitəsilə açılır — Pompey, Yuli Sezar, Avqust Sezar və Tiberi Sezar. Eramızdan əvvəl 31-ci ildə Aktium döyüşündə Avqustun qələbəsi İmperatorluq Romanın 360 illik hökmranlığını başlatdı və bununla 24-cü ayədəki “vaxt” yerinə yetdi:

O, əyalətin ən bərəkətli yerlərinə belə sülh içində girəcək; və onun atalarının da, atalarının atalarının da etmədiyini edəcək; qəniməti, talanı və sərvəti onların arasında paylayacaq; bəli, bir müddətə qədər öz niyyətlərini istehkamlara qarşı quracaq. Daniel 11:24.

Aktiumdan sonra, Roma Misiri e.ə. 30-cu ildə bir əyalətə çevirdi. Üç yüz altmış il sonra, 330-cu ildə, Konstantin imperiyanın paytaxtını Romadan Konstantinopola köçürdü. Bu “vaxt” peyğəmbərlik baxımından papalığın 1.260 illik hakimiyyəti və 5–9-cu ayələrin 7 ili ilə uyğunlaşır.

16-cı ayədən etibarən bütperəst İmperatorluq Romanı 30-cu ayəyə qədər hökmranlıq edir; bu, Makkabilərin Roma ilə ittifaqını və Məsihin nəslini əhatə edir. Lakin 16–30-cu ayələr 31–39 və 41–45-ci ayələrlə uyğunluq təşkil edir. Beləliklə, Daniel 11-in son 30 ayəsində ardıcıl bir peyğəmbərlik xətti meydana çıxır — 40-cı ayə istisna olmaqla; orada “axır zaman” 1798 və 1989-cu illərlə işarələnir.

2-ci və 3-cü ayələrdəki cüzi istisnalarla — burada səkkiz hökmdardan sonuncusu Birləşmiş Millətlər Təşkilatının on padşahı üzərində nəzarəti ələ keçirir — ilk iki ayə 40-cı ayə ilə uyğunlaşır və Bazar qanununu, eləcə də altıncı səltənətdən yeddinci və səkkizinci səltənətlərə keçidi təmsil edir. 3-cü və 4-cü ayələr 45-ci ayə və Daniel 12:1 ilə uyğunlaşır, Yunan səltənətinin yüksəlişini və süqutunu təsvir edir və 41-ci ayədən Daniel 12:1-ə qədər olan ayələrdə papalığın qurulması və məhvi ilə paralellik təşkil edir. Həm qadın, həm də onun mindiyi heyvan köməksiz olaraq sona çatır; bu da Daniel 11-in başlanğıcını və sonunu 40-cı ayənin tarixindən kənarda çərçivələyir. Makedoniyalı İsgəndər Birləşmiş Millətlər Təşkilatını simvolizə edir; o, həm heyvan, həm də əjdaha olan Sur fahişəsi (41-ci ayədən etibarən şimal padşahı) ilə zinakarlıq edir.

Doqquzuncu və Onuncu Ayələr

5–9-cu ayələr 1798-ci ildə, yəni axır zamanında başa çatır, halbuki 10-cu ayə 1989-cu ili göstərir. Beləliklə, 9-cu və 10-cu ayələr arasındakı müddət — 1798-dən 1989-a qədər — 40-cı ayənin aşkara çıxarılmış hissəsini təmsil edir və onun gizli tarixinin başlanğıcını təşkil edir.

Aydınlaşdırmaq üçün: Daniel 11-də demək olar ki, hər bir ayə 538-dən 1798-ə qədər papalığın hökmranlığını əks etdirir. 40-cı ayə 1798-ci ildən ABŞ-da bazar günü qanununa qədər olan dövrü əhatə edir. 6–9-cu ayələr papalıq dövrünün tipoloji olaraq göstərir, 10-cu ayə isə 1989-cu ildə SSRİ-nin süqutunu qabaqcadan xəbər verir. Buna görə də, 11–15-ci ayələr 16, 31 və 41-ci ayələrdə təmsil olunduğu kimi, 1989-cu ildən bazar günü qanununa qədər olan dövrü əhatə edir.

40-cı ayə iki hissəyə bölünür. Birinci hissə, 1798-ci ildən 1989-cu ilə qədər, “axır zaman” ilə başlayır və onunla da başa çatır. İkinci yarı isə 1989-cu ildə başlayır; elə həmin nöqtədə birinci yarı yekunlaşır. 1-ci və 2-ci ayələr 1989-cu ildə başlayan prezidentlər ardıcılığını müəyyən edir və 40-cı ayənin ikinci hissəsinə uyğun gəlir. 11-ci ayə 2014-cü ildə Ukrayna müharibəsinin başlanmasını qeyd edir, 12-ci ayə isə qalib gələn cənub padşahının öz üzərinə gətirdiyi nəticələri vurğulayır. 13-cü ayə yerinə yetməyə yaxınlaşır, lakin burada qeyd edirik ki, 11-ci ayə 40-cı ayənin ikinci hissəsinə—1989-dan sonrakı, lakin Bazar günü qanunundan (41-ci ayə) əvvəlki dövrə—daxildir.

13–15-ci ayələr e.ə. 200-cü ildə baş vermiş Panium döyüşünə işarə edir; həmin ildə bütperəst Roma bu döyüşlə əlaqəli olaraq bəşəri işlər üzərində təsir göstərməyə başladı. Bu hadisə 16-cı ayədə Pompeyin Yerusəlimə daxil olmasından xeyli əvvəl baş verdiyindən, 41-ci ayənin ABŞ-da bazar günü qanunu olduğunu müəyyənləşdirən tarixi dəlil təqdim edir.

Daniel 11-dəki hər bir peyğəmbərlik xətti və onun tarixi yerinə yetməsi ya 40-cı ayənin tarixinin (1798-dən Bazar qanununa qədər) daxilində, ya da 41-ci ayədən Daniel 12:1-ə qədər yerləşir. Qırx beş ayədən 1, 2, 7–15 və 40-cı ayələr — cəmi on iki ayə — xətt üzərinə xətt qoyulduqda 40-cı ayənin zaman xəttinə aid olur. 40-cı ayə 1989-cu ildə iki hissəyə bölünür. 1, 2 və 10–15-ci ayələr

onun ikinci yarısına uyğun gəlir. 1 və 2-ci ayələr yer üzünün vəhşisinin tarixində prezidentlər xəttini izləyir, 10–15-ci ayələr isə 1989-dan Bazar qanununa qədər şimal padşahı (papalıq hakimiyyəti) tərəfindən təşkil edilən üç vəkil müharibəsini təsvir edir. Bu üç vəkil müharibəsi 40-cı ayədə “cəng arabaları, gəmilər və atlılar” kimi müəyyən edilən Amerika Birləşmiş Ştatları ilə başlayır.

Növbəti məqalədə davam edəcəyik.